

Helsingin
kaupunginmuseon
asiakaslehti
Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

1 | 2003

sofia

En glömd SKATT

Elävää kuvaa
Helsingin historiasta

Vartiokylän linnavuori | Emäntänä museossa | Omnibussilla kaupungissa

Helsingfors 3.1.2003

Helsingissä 3.1.2003

Uusi vuosi alkaa Helsingin kaupungin talouden säästötoimien ohjatessa kaupungin toimintaa ja palveluita. Kaupunginmuseo sopeutuu uuteen taloudelliseen tilanteeseen muuttamalla aukioloaikojaan ja luopumalla kahdesta museorakennuksesta: Koulumuseon Soinisesta ja Tuomarinkylän museon Pehtorin talosta. Lisäksi tapahtumia karsitaan ja julkaisutoimintaa supistetaan – tämäkin lehti on hieman entistä ohuempi. Mutta mitkään säästötoimet eivät muuta Helsingin kiintoisaa historiaa ja museon arvokkaita kokoelmia ja tiedostoja, jotka ovat kaikkien kaupunkilaisten saatavilla museon eri toimipisteissä.

Toivon Sofia-lehden muistuttavan lukijoita kaupunginmuseon monipuolisesta kevään näyttely- ja asiantuntijapalveluiden tarjonnasta. Samalla esitän lämpimät kiitokseni Kaupunginmuseon ystävät ry:lle, jonka tuen ansiosta Sofia voidaan edelleen postittaa tilaajille.

Tervetuloa kaupunginmuseoon!

Leena Arkio-Laine
museonjohtaja

Det nya året börjar med att sparåtgärderna inom Helsingfors stads ekonomi styr stadens verksamhet och tjänster. Stadsmuseet anpassar sig till den nya ekonomiska situationen genom att ändra på sina öppettider och avstå från två museibygnader, Soininhuset i Skolmuseet och Inspektorsbyggnaden på Domarby gård. Därtill kommer museet att minska på evenemangen och publiceringsverksamheten – även denna tidning är en aning tunnare än den föregående. Men inga sparåtgärder förändrar Helsingfors intressanta historia och museets värdefulla samlingar och dokument, vilka är tillgängliga för alla stadsbor i museets olika filialer.

Jag önskar att Sofia-tidningen påminner läsarna om stadsmuseets mångsidiga utbud av utställningar och specialisttjänster våren 2003. Samtidigt vill jag rikta ett varmt tack till Stadsmuseets vänner r.f. Tack vare deras stöd kan Sofia-tidningen fortsättningsvis postas till alla prenumeranter.

Välkommen till stadsmuseet!

Leena Arkio-Laine
museidirektör

sofia
1/2003
Helsingin
kaupunginmuseon
asiakaslehti
Helsingfors
stadsmuseums
kundtidning

Päätoimittaja/Huvudredaktör Leena Arkio-Laine, museonjohtaja/museidirektör **Toimitus/Redaktion** Helsingin kaupunginmuseo, tutkija-tiedottaja Jere Jäppinen **Osoite** PL 4300, 00099 Helsingin kaupunki, puhelin (09) 169 3933, telekopio (09) 667 665 **Adress** PF 4300, 00099 Helsingfors stad, telefon (09) 169 3933, telefax (09) 667 665 **Kotisivu/Hemsida** www.hel.fi/kaumuseo **Sähköposti/E-post** kaupunginmuseo@hel.fi **Ulkoasu/Lay out** Laine & Sandqvist **Kirjapaino/Tryck** Suomen Graafiset Palvelut Oy
ISSN 1457-9049. Seuraava lehti ilmestyy elokuussa. Följande nummer utkommer i augusti.

- 4 Vartiokylän linna osoittautui keskiaikaiseksi
- 6 En glömd skatt
- 10 Elävää kuvaa Helsingin historiasta
- 12 Emäntänä museossa
- 14 Helsingin historia kiehtoo nuoriakin
- 16 Omnibussilla kaupungissa

18 Sofian uutisia

- 20 Helsinki Helsingin alla
- 22 Brief in English
- 22 Programme for Spring and Summer 2003
- 23 Program för våren och sommaren 2003
- 24 Kevään ja kesän 2003 ohjelma

Kansikuva: Akseli Gallén-Kallela 1891
Vy från Norra hamnen
oljemålning

Målningen har gjorts från Sjö tullsgatan, då Konstantinsgatan, mot Högholmen som syns bakom Tjärholmen. Tjärholmen hade fått sitt namn av att den i mitten av 1600-talet användes som förvaringsplats för exporttjär. På Högholmen hade man anlagt en djurpark 1888, lite innan målningen kom till.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo/Jan Alanco

4 Museon arkeologit löysivät ruohoturpeiden alta uusia vastauksia Vartiokylän linnavuoren arvoitukseen.

6

Victor Westerholms oljemålning ur museets konstsamling visar hur Sörnäs hamn såg ut år 1893.

12

Museoemäntä tietää, miten arvokkaita vanhoja mattoja imuroidaan, ja taitaa myös asiakaspalvelun.

Teksti: Markku Heikkinen, arkeologi

Kuvat: Helsingin kaupungin museo/Markku Heikkinen, Erkki Salmela

Vartiokylän linna osoittautui keskiaikaiseksi

Helsingin kaupungin museo teki kesällä 2002 arkeologisen tutkimuksen Vartiokylän linnavuorella Itä-Helsingissä. Päämääränä oli selvittää, milloin ja miksi linna rakennettiin.

Vartiokylän linnavuori sijaitsee Vartiokylänlahden pohjukan länsirannalla keskellä pientaloaluetta. Linnavuoren kallioinen laki kohoaa 30 metrin korkeuteen. Lakea kiertää maastoa myötäilevä, melkein yhtenäinen, 2–4 metriä leveä ja 25–50 cm korkea, turpeen peittämä, erikokoisista kivistä ilman laastia muurattu valli, joka on paikoitellen sortunut. Vallin päällä on ollut hirsivarustus. Tämän vallin alapuolisilla rinteillä on isoista kivistä koottuja eripituisia vallinosia.

Tutkijat ovat käyneet usein linnavuorella vuodesta 1877 lähtien ja esittäneet monia teorioita rakentajista ja rakennusajankohdasta. Moninkertaisten vallien perusteella linna on ajoitettu rautakauden lopulle ja keskiajan alkuun. On arveltu, että linnan rakensivat ruotsalaiset uudisasukkaat Birgerjaarlin Hämeen ristiretken jälkeen 1200-luvun puolivälissä tai ehkä jo viikinkiajalla. Rakentajina on pidetty myös ruotsalaisia merirosvoja 1300-luvulla. Toisaalta linnavuori on nähty myös paikallisten suomalaisten asukkaiden pakolinnana, sotasatamana tai kauppapaikkana.

Linnasta ei ole kirjallisia mainintoja historiallisissa lähteissä. Arkeologisesti sitä on tutkittu aiemmin vain kerran pienellä koekaivauksella vuonna 1973. Silloin linnavuorella tehtiin koekuoppia sekä poikkeileikkaus linnan päävalliin. Näissä kaivauksissa löydettiin etupäässä palanutta maata, hiiltä, luita ja kiveyksiä, mutta ei mitään ajoittavaa materiaalia.

Uusia todisteita

Toukokuussa 2002 kaupungin museon tutkijat mittasivat maastossa vallit ja muut rakenteet saadakseen vuoresta tarkan yleiskartan. Kesäkuussa tutkimusryhmä kaivoi alueella. Kaivausalueiksi valittiin kallion laen länsiosassa sijainneen rakennuksen jäänteet, linnan päävalli niiden länsipuolelta sekä ”torneiksi” kutsutut kivikumpu ja maankohoutuma.

Rakennuksen maanpinnalla näkyvä osa muodostui kolmesta seinien perustana olleesta aluskivirivistä. Rakennuksen kohdalla oli paksultti paikalle tuotua hiekkaa ja sen alla kiviä. Hiekan seassa oli palomaakohtia ja

Varsijousen panssari-
nuolenkärki ja Saksassa
valmistetun kavisavikera-
miikka-astian suureuna-
pala ovat tärkeimmät
Vartiokylän linnan 1300-
luvulle ajoittavat löydöt.

hiiltyneitä kohtia, jotka sisälsivät runsaasti palaneita ja palamattomia naudan, sian, lampaan, hauen ja muiden eläinten luita.

Eri puolilta linnavuorta löydetty hiil-tyneet jäänteet tutkittiin Helsingin yliopiston Ajoituslaboratoriossa. Vallin alta otetut näytteet ovat radiohiiliajoituksen mukaan peräisin yhtä todennäköisesti joko vuosilta 1240–1320 tai 1350–1400, joten näitä aikoja varhemmin valjeja ei ole voitu rakentaa. Kallion laelta löydetty hiilikerrokset voi selittää sillä, että mäki ilmeisesti kullo-
tettiin ennen linnan rakentamista. Uusissa kaivauksissa tuli esille myös selviä merke-
jä siitä, että tulen avulla on lohkottu kalliota, jotta muurin reunakiville on saatu jyrkästi viettävässä rinteessä kunnan alusta.

Linnan ajoituksen kannalta tärkeimmät löydöt ovat panssarinuolenkärki, jonkalaisia

Linnavuoren laella sijainneen rakennuksen jäänteitä kaivetaan. Paljastuneet rakenteet mitataan, piirretään kaivauskarttaan ruudukon avulla ja valokuvataan. Kaikki löydöt ja havainnot merkitään tarkoin muistiin.

alettiin käyttää 1300-luvun uutuusaseissa varsijousessa, sekä astia, joka on suurenamuodon ja savilaadun perusteella niin ikään 1300-luvulta. Näiden lisäksi linnavuorelta löydettiin vain pieni, 1300-luvun alkupuoliskolle ajoittuva hevosen kolmiokenkä, veitsi, joitakin rauta- ja hevosenkenkänauloja sekä runsaasti luita, tiilenkappaleita ja tiilimurskaa. Luu- ja makrofossiililöytöjen tutkimus on vielä kesken.

Uudet kaivauslöydöt ja hiiliajoitukset todistavat selvästi, että Vartiovuoren linna on rakennettu keskiajalla. Hiiliajoitukset antavat kaksi mahdollista rakennusaikaa: vuodet 1240–1320 tai 1350–1400. Esinelöydöt viittaavat 1300-lukuun. Löytöjen vähäisyys osoittaa, että linna on ollut käytössä vain lyhyen aikaa. Mitään viikinkiaikaan ajoittuvaa löytöä ei tullut kaivauksissa esiin.

Kaivaustulokset vahvistavat osaltaan myös sen, että vanhemmassa linnatutkimuksessa ajoitusperusteena käytetty varustusten kehitysaste on harhaanjohtava. Uusimissa tutkimuksissa on osoitettu useiden alkukantaisen rakenteensa perusteella aiemmin varhaiskeskiaikaisina pidettyjen pikkulinnojen saaneen alkunsa vasta 1300-luvun lopussa. Näiden linnojen ulkomuotoon ovat vaikuttaneet linnanrakennustekniikan kehityksen ohella merkittävästi myös maaston tarjoamat rakennusmahdollisuudet sekä rakentajan päämäärät ja varallisuus.

Kuka rakensi Vartiokylän linnan?

Hiiliajoitusten mukaan ensimmäinen mahdollinen rakennusaika olisi sijoitettavissa noin vuosiin 1240–1320, jolloin linna liittyisi alueen ruotsalaiseen uudisasutukseen. Tutkimusten mukaan Helsingin seutu sai Itä-Uudellamaalla viimeisenä ruotsalaisasutuksensa idästä, alueen keskuksesta, joskus Birger-jaarlin vuonna 1238 tai 1239 tekemän Hämeen ristiretken jälkeen. Ruotsalaisasutus keskittyi rannikolle vain noin 20 kilometrin levyiselle vyöhykkeelle. Helsingin länsiosaan oli jo syntynyt hämäläiskyliä tässä vaiheessa. Rakennettiinko linna mahdollisesti suojaamaan ruotsalaisia uudisasukkaita hämäläisiä vastaan?

Esinelöytöjen perusteella linnan rakentaminen osuu kuitenkin paremmin kuningas Albrekt Mecklenburgilaisen kauteen Ruotsin valtaistuimella (1364–89). Saksasta tullut kuningas jakoi keskieurooppalaiseen tapaan ylhäisaatelisille tukijoilleen läänityksiä, joita nämä saivat hallita ja verottaa mielensä mukaan. Lujittaakseen asemaansa levottomuuksien ja mutkikkaan valtataistelun leimaamana aikana monet lääninherrat rakensivat pieniä linnoja.

Vartiokylän linnan mahdollinen rakennuttaja on tähän aikaan Ruotsin valtakunnan mahtavimmaksi noussut mies, drotsi Bo Joninpoika Grip, joka hallitsi lähes koko Suomea 1300-luvun jälkipuolella. Toinen

todennäköinen rakennuttaja on Suomen laamanni Jakob Abrahaminpoika Djäkn, joka oli Bo Joninpojan kuoltua 1386 tämän testamentin toimeenpanijana Suomessa. Jakob Djäkn sai Albrekt-kuninkaalta 1387 oikeuden rakentaa linnoituksia hallitsemiinsa Turun, Satakunnan ja Porvoon voutikuntiin. Näihin linnoituksiin kuuluvat todennäköisesti Porvoon Husholmenin ja Sipoon Sibbesborgin pikkulinnot, joiden on vastikään osoitettu syntyneen juuri näihin aikoihin.

Samassa yhteydessä Djäkn on voinut rakennuttaa myös Vartiokylän linnan, joka sijoitettiin silloisissa oloissa kaupankäyntiin, hallintoon ja puolustukseen hyvin soveltuvalla paikalla, Vantaanjoen ja (nyttemmin puroksi kuituneen) Krapuon varsien asutustihentymien väliin. Linnasta saattoi valvoa myös Vuosaaren pohjoispuolitse ilmeisesti vielä tähän aikaan kulkenutta vesitietä.

Kuningas Eerik Pommerilainen ja kuningatlar Margareeta syrjäyttivät 1389 vihatun Albrekt-kuninkaan ja voittivat lopulta myös taistelun tämän kannattajia vastaan. Vuonna 1398 he antoivat käskyn purkaa Albrektin maahantulon jälkeen rakennetut linnat ja linnoitukset. Useimmat pikkulinnot katoivat lähteistä tämän jälkeen, vain kymmenkunta vuotta rakentamisensa jälkeen. Kenties myös Vartiokylän linna hajotettiin ja hylättiin tällöin.

Text: Kerttuli Wessman, forskare

Bilder: Helsingfors stadsmuseum/Jan Alanco, Esko Toivari

En glömd skatt

**Carl Ludvig Engel 1816?
Stora torget, Rådhuset och
Högvakten sedda från sydost
akvarell**

Helsingfors centrum för ca 200 år sedan. Engel har inte nöjt sig med staffagefigurer som annars var brukligt utan han har förevigat torghandel i den bästa kulturhistoriska anda man kan önska sig. Det är bara att ta fram förstoringsglaset och börja studera.

Helsingfors stadsmuseums värdefulla konstsamling bjuder på både konstnärliga upplevelser och kulturhistoriska insikter.

Rudolf Åkerblom 1886
Högbergsgatan 14–16
akvarell

Smedsåldermannen Anders Åhlströms gård, uppförd år 1827, sedd från nuvarande Designmuseets tomt. Byggnaderna revs 1888 för att ge plats åt Nya lutherska kyrkan som senare fick namnet Johanneskyrkan.

Redan innan Helsingfors stadsmuseum 1911 grundades hade man börjat samla på konst med Helsingforsmotiv. Stadsfullmäktige hade nämligen år 1906 tillsatt Helsingfors Fornminnesnämnd med uppgift att dokumentera den försvinnande stadsbilden. Med hjälp av konstverk kunde man även få en uppfattning om de redan försvunna vyerna. Ledamöternas goda kontaktnät utnyttjades och redan samma höst hade man bokfört antingen som donationer eller genom köp förvärvade konstverk.

Man hade också redan då slagit fast principerna för samlandet: konstverket föreställer Helsingfors eller har anknytning till Helsingfors. De fungerar ännu i dag, för de ger en viss rörelsefrihet. Från att till en början ha varit naturtrogna skildringar med tyngdpunkten fäst vid dokumentationsvärdet och den information konstverket förmedlar har man på sistone allt mera börjat betona den extra dimension konstnären har kunnat ge motivet. Man är inte heller strängt bunden vid de traditionella teknikerna. De senaste årtiondena har man i huvudsak dokumenterat genom att fotografera och då är det onödigt att konstverken

skulle tävla med fotografisamlingen. De skall komplettera varandra.

Konstsamlingen omfattar i dag ca 5000 arbeten. Bland dem finns också skulpturer och medaljer. Porträtt av helsingforsbor har samlats sedan museet grundades, men de äldsta härstammar från 1600-talet. Samlingen innehåller även verk som inte alltid kan kallas konst. Alla verk har dock dokumentvärde och många av dem som ursprungligen klassades som amatörmässiga har med tiden stigit i värde. Smaken och värderingarna är ju bundna vid sin tid och epokens stilideal.

Tidiga Helsingforsvyer

Att vi idag vet, hur Helsingfors såg ut då den lilla provinsstaden upphöjdes till det autonoma Finlands huvudstad har vi att tacka några utlänningar. Den viktigaste av dem är den från S:t Petersburg hit kallade tyska arkitekten C. L. Engel med sina fem detaljtrogna akvareller som föreställer vyer dömda att försvinna då han satte i gång skapandet av en helt ny stad. Akvarellerna hade förvarats i rådhuset och kom till museet med stadsfullmäktiges beslut år 1914.

Till de första köpen gjorda redan av Fornminnesnämnden hörde 22 stycken Helsingforsmotiv av Magnus von Wright. Med tiden har antalet av hans originalverk stigit till 72. Dessutom finns det ju flera grafikblad som har tillkommit på basen av hans originalteckningar. Magnus von Wrights Helsingforsvyer visar oss intima bilder från den splittrerna empirestadens mysiga gårdsplaner och för betraktaren till tidigare okända utsiktsplatser. I sina skisser och målningar undvek han de representativa vyer som den topografiska konsten brukade gynna. Hans inspirationskälla var inte de praktfulla offentliga byggnaderna. Han iakttog omvärlden med nyfikenhet, men samtidigt med värme och förståelse. Tack vare den säkra kompositionen och rytmkänslan blev Magnus von Wrights arbeten även konstnärligt givande oavsett de handlade om en anspråkslös skiss eller en pedantiskt utarbetad målning.

En annan flitig Helsingforsskildrare var Rudolf Åkerblom. Han inledde sin verksamhet i början av 1870-talet med Skatuddsmotiv. Ett antal vyer är gjorda på 1880- och 1890-talen. En tredje grupp

Berndt Lindholm 1872
Brunnsparksdammen
oljemålning

Oscar Kleinh 1873
Hanaholmen utanför Sörnäs
oljemålning

Hanaholmen är inte mera någon holme. Den har i likhet med flera andra vuxit ihop med fastlandet då man har fyllt ut strandlinjen för att vinna byggmark.

Den långa smala dammen i Västra Brunnsparken var en rest av en havsvik. Då Brunnshusets kloak gick till havet via dammen fylldes den så småningom. På platsen byggdes i stället en lek- och sportplan.

omfattar 47 med vattenfärger kolorerade tuschteckningar från år 1909. Motiven var belägna i Broberget, Ulrikasborg, Rödberget och Kampen, som alla på den tiden låg i stadens utkanter. Delvis har Åkerblom förevigat samma vyer som Signe Brander hade fotograferat. Hans verk utgör ett kompletterande dokumentärt material till hennes nyansrika men svartvita bilder. Åkerblom var en i München utbildad litograf och xylograf. Som illustratör behövde han inte anlita en yrkesman för kopieringen av sina original för grafisk tillverkning.

Både berömda och okända konstnärer

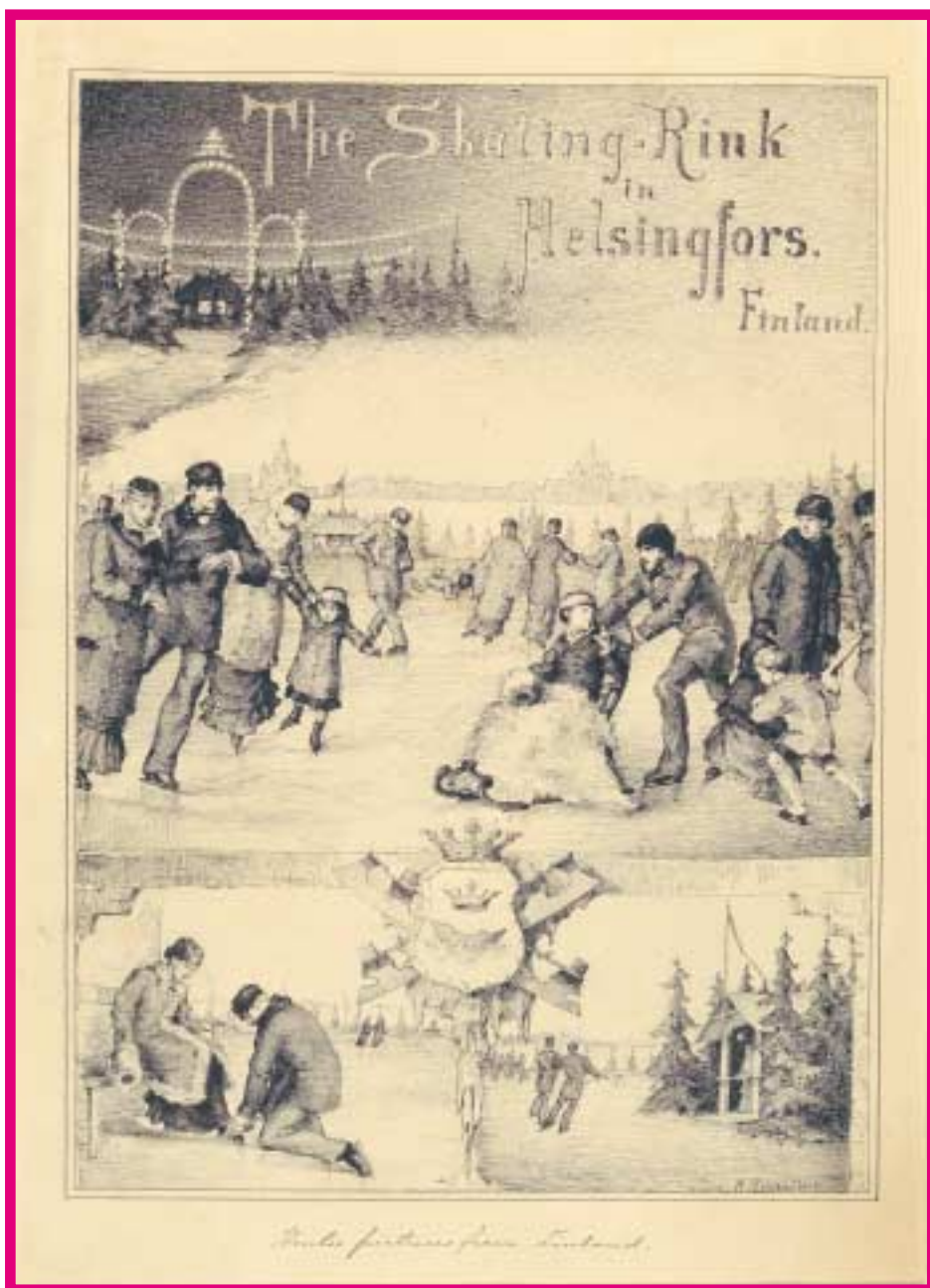
Flera toppnamn inom finländsk konst ingår förstås i stadsmuseets Helsingforssamling. Konstlivet i huvudstaden hade haft en relativt trög början, men efter 1846 då Finska konstföreningen hade startat sin ritskola i Åbo och ett år senare i Helsingfors, mång-

dubblades antalet landskapsmålare och allt oftare inspirerades konstnärerna även av huvudstadsvyerna. Utom de förbättrade utbildningsmöjligheterna gynnades den konstnärliga verksamheten av att man började ordna utställningar och att det sålunda blev lättare att sälja sin konst. En sak som man ofta också glömmer var, att de för fri-luftsmåleriet väsentliga färdiga färgtuberna utkom på marknaden.

Av marinmålaren Oscar Kleinh, upp-vuxen vid havet i Helsingfors, äger museet vid sidan om de traditionella segelbåts-motiven också en under 130 år totalt för-ändrad sommaridyll. Det är frågan om en av de försvunna holmarna i Helsingfors inre skärgård, Hanaholmen, där kraftverket och kolberget i dag reser sig. Inte långt därifrån låg Sörnäs hamn med stranden ännu i naturligt tillstånd som Victor Wester-holms oljemålning från 1893 på sidan 3 visar. Området står igen inför en total för-ändring, men den här gången planeras det för bostadsbehov. Också annars represen-terade Helsingfors stränder för hundra år sedan för det mesta skärgårdsnatur. Brunns-parken var redan anlagd och villabebyg-gelsen hade spritt sig över såväl de östra som de västra delarna av udden, men av Berndt Lindholms år 1872 målade vy Brunns-parksdammen att döma är det svårt att tro, så orörd ter sig naturen.

Ur kulturhistorisk synpunkt kan de mindre kända eller även helt okända konst-närernas arbeten vara lika viktiga som de etablerade konstnärernas verk. Men en konstsamling skall ändå alltid besitta också konstnärlig tyngd, annars är det ju inte en konstsamling. Kvalitet garanterar en viss pålitlighet i utförandet oberoende det gäller att återge motivet eller den känsla och atmos-fär konstnären vill förmedla. Det är ansvars-fullt att förvalta arvet. Hittills har museet lyckats samla in en mångsidig bild av det föränderliga Helsingfors, men resurserna krymper och uppgiften blir svårare. Stads-museet kommer i framtiden att möta många slags utmaningar för att kunna fort-sätta som den enda storsamlaren av konst med Helsingforsmotiv, helsingforsarnas bildskatt.

Helene Schjerfbeck 1880
Skridskobanan vid Norra kajen
tuschteckning

Situationsbilder gjorda av den bara 17-åriga Helene Schjerfbeck för The Illustrated London News. På isen i Norra hamnen öppnades i mitten av 1870-talet en mötesplats som snabbt blev populär, en elbelyst skridskobana. Finska gardets musikkår stod för musiken och allmänheten hade möjlighet att köpa förfriskningar. På banan arrangerades dessutom tävlingar i hastighets- och konståkning. En annan bildversion av de här år 1880 ordnade tävlingarna ingick i den i Stockholm publicerade svenskspråkiga Ny Illustrerad Tidning.

Teksti: Marjukka Sihvola, museolehtori

Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo/Erkki Salmela

Museon ulkomailakin palkittu esittelyvideo ”Tarinoita me täällä olemme kertomassa” kuvaa mielenkiintoisella ja ennakkoluulottomalla tavalla sitä työtä, jota Helsingin kaupunginmuseossa tehdään yhteisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi.

Elävää kuvaa Helsingin historiasta

Kaupunginmuseossa Helsingin historiaan voi tutustua myös elokuvien avulla. Museolla on 90 Helsinkiin liittyvää filmiä. Niitä esitetään päivittäin tauotta Sofiankadulla Kino Engelin salissa 2. Osan elokuvista voi nähdä vain kaupunginmuseossa.

Kino Engelin
sali 2 Sofiankadulla.

Kaupunginmuseumuutti Sofiankatu 4:ään 1990-luvun puolivälissä. Kiinteistössä sijaitsee myös elokuvateatteri Kino Engel, jossa museo aloitti Helsinki-aiheisten elokuvien päivittäiset esitykset 17.2.1997. Alkuvaiheessa elokuvia lainattiin kaupungin tiedotustoimistosta, koska museolla oli omia elokuvia vain muutama. Nyt varastossa on jo 90 elokuvaa, joiden pituudet vaihtelevat kymmenestä minuutista pariin tuntiin. Joistakin filmeistä on myös ruotsin- ja englanninkieliset versiot.

Yksittäisten kävijöiden lisäksi monet päiväkodit, koululuokat, opiskelijaryhmät ja maahanmuuttajat ovat tutustuneet Helsingin historiaan katsomalla elokuvia. Myös kielenopettajat ovat käyttäneet museossa esitettäviä filmejä opetuksessaan apuna. Elokuihin mahtuu kerralla suurempikin joukko, sillä teatterissa on 76 istumapaikkaa.

Arkistojen kätköistä

Museo hankkii uusia filmejä monella eri tavalla. Useita tunteja on vierähtänyt Yleisradion tallennearkistossa tutkittaessa, mitä käyttökelpoista materiaalia siellä on. Museo on teettänyt arkiston kätköistä löydettyistä filmeistä erilaisia koosteita. ”Helsinki-dokumentit” ajoittuvat 1920–1960-luvuille. Niissä kuvataan juhlatapahtumien lisäksi kaupunkilaisten arkipäivää. Nauhoille on tallentunut myös, missä Helsingin maratonia juostiin 1930-luvulla tai miten kaupunki valmistautui olympialaisiin. Yleisradiolta on hankittu lisäksi useita kokonaisia dokumenttifilmejä.

Myös Mainostelevisiön arkistosta on saatu joitakin lyhytelokuvia. Viimeisin hankinta on Jörn Donnerin vuonna 1965 tekemä neliosainen sarja ”Muistoja – kaupungin muotokuva”. Donner kertoo mielipiteitään ja ajatuksiaan tuon aikakauden ilmiöistä ja tapahtumista. Kamera kiertää useissa Helsingin kaupunginosissa eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina. Elokuvien taustalla kuuluvat kaupungin monet äänet.

Valikoimista löytyy myös Suomi-Filmin vanhoja, Helsingissä kuvattuja elokuvia. Veikko Laihaselta hankittiin kymmenosainen sarja ”Helsingin muuttuvat kasvot”, ja Tapio Ruotsin tuotannosta esitetään filmiä ”Vanha kunnon stadiini”. Siinä stadin kundit ja friidut muistelevat vanhaa kortikaupunkia. Muistot saavat tukea monesta arkistofilmistä. Taustalla soi Eugen Malmsténin ja Kauko Käyhkön musiikki.

Museon omat filmit

Osa filmeistä on teetetty mittatilaustyönä museon näyttelyihin. ”Olga ja Oskar” pohjautuu kaupunginmuseon ensimmäiseen lapsille suunnattuun, samannimiseen näyttelyyn Hakasalmen huvilassa vuonna 1973. Kuvauspaikkoina olivat muun muassa Tuomarinkylän kartano ja Kaivopuisto.

Sofiankadun Aika-näyttelyä täydentämään sopi hyvinokuva ”Helsingin aika”. Se kertoo pähkinänkuoressa Helsingin historiaa aina kaupungin perustamisesta 1990-

luvulle saakka. Hakasalmen huvilan Tunne-näyttelyyn teetettiin filmi ”Kaupunki tunteiden näyttämönä”. Elokuva löytyy suuria tunteita ja niihin liittyviä paikkoja. Mukana on lisäksi paljon vanhaa arkistomateriaalia. Myös nyt jo puretut Muisti- ja Aika-näyttelyt on taltioitu filmille.

Kadonneet korttelit -sarja

Viimeisimpiä ja kaikkein suosituimpia museon tekemiä filmejä on ollut ”Kadonneet korttelit”. Sarja kertoo kadonneesta kaupungista, sen puretuista arvotaloista, puurakennuksista sekä liikennejärjestelyjen muutoksista ja niiden vaikutuksista kaupunkikuvaan. Aineisto perustuu osin kaupungin Yleisradiolla 1960–70-luvuilla kuvauttamaan filmimateriaaliin, osin uusiin otoksiin paikan päällä. Nyt koostetuissa esityskopioissa on käytetty lisänä museon kuva-arkiston vanhoja valokuvia. Sarjan neljäs osa on juuri valmistunut.

Elokuvalipun hinta on 3/1,5 euroa, alle 18-vuotiaat pääsevät aina ilmaiseksi. Samalla lipulla voi myös tutustua Sofiankadun uuteen näyttelyyn ”Horisontissa Helsinki”. Joka torstai sekä elokuvat että näyttely ovat kaikille ilmaisia. Päiväkot-, koululais- ja opiskelijaryhmille esitykset ovat aina ilmaisia. Opettajat voivat varata ryhmälleen etukäteen haluamansa elokuvan sopivana aikana esitettäväksi (puh. 169 3949). Filmien esitysaikatauluja saa Museokaupasta, Sofiankatu 4. Ohjelmisto löytyy myös museon kotisivuilta www.hel.fi/kaumuseo.

Martti Utriainen
viimeistelee
”Kadonneet korttelit”-sarjan neljättä osaa, joka kertoo Pukinmäen ja Malmin alueista.

Teksti: Jere Jäppinen, tutkija

Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo/Erkki Salmela

Emäntänä museossa

Ystävällinen palvelu ja tilojen siisteys ovat tärkeä osa miellyttävää museokäyntiä. Kaupunginmuseossa kävijöiden viihtyvyydestä vastaavat museoemännät ja -isännät.

Tuomarinkylän museossa ja Lastenmuseossa emännöivät Eva Kärki ja Asta Nieminen, jotka ovat työskennelleet kaupunginmuseossa museoemäntinä jo 4–5 vuotta. Kummallakin on pitkä aiempi kokemus työstä lasten ja nuorten parissa ja yleisönpalvelualalla.

Jokaisen museoemännän ja -isännän työhön kuuluu hallita erilaisia museossa tarvittavia taitoja kassanhoidosta siivoukseen. Myös käsityö- ja kielitaidosta on paljon hyötyä. Aukioloaikoina ensi sijalla ovat yleisönpalvelu ja museon valvonta.

- Otamme vastaan museokävijät ja kerromme näyttelystä. Kävijät saavat mukaansa opasvihkosen, koska tämä näyttely on suunniteltu hyvin kodinomaiseksi ilman seinillä olevia opasteita.

Yleisön kanssa työskenneltäessä myönteinen asenne, palvelualttius, joustavuus ja nopea tilannearviointi ovat tärkeitä.

- Kun joskus – onneksi harvoin – sattuu päällekkäisvarauksia tai ”yllätyksryhmä” saapuu, on toimittava ripeästi ja luontevasti. Joudumme työssämme vastaamaan mitä moninaisimpiin kysymyksiin. Jos emme tiedä vastausta, saamme apua museoammattilaisilta kuten tutkijoilta ja konservattoreilta.

Museoemännän työpäivä alkaa jo aamulla, vaikka museo avataan vasta klo 11.00. Tuomarinkylässä lapsiryhmiä tulee arkisin Lastenmuseoon jo klo 9.00 lähtien. Kassalla otetaan puhelinvarauksia ryhmävarauskirjaan pitkin päivää. Aukioloaikoina myydään pääsylippuja ja museokaupan tuotteita.

Museosiivous vaatii taitoa ja tarkkuutta

Siivous kuuluu museoemännän keskeisiin tehtäviin. Perussiivouksen lisäksi museoemäntien kuuluu hallita museosiivouksen niksit, joita on opiskeltu huolellisesti kirjoista ja kursseilla.

- Museoesineitä käsitellään siivotessa todella varovaisesti. Vesi on lähes kielletty aine. Työvälineinä ovat erilaiset huiskat ja pehmeät liinat. Hienot itämaiset antiikkimatot imuroidaan sideharson läpi pienimmällä imuteholla. Mihinkään museoesineisiin ei saa koskea paljain käsin, vaan meillä on puuvillasormikkaat kädessä siivotessamme.

Museoemännät ovat osaltaan vastuussa näytteille asetettujen museoesineiden kunnosta. Näyttelyä rakennettaessa konservattorit suunnittelevat, miten esineitä suojellaan ja huolletaan näytteillääolon aikana. Museoemännät toimivat konservattorien antamien ohjeiden mukaan.

- Liiallinen luonnonvalo on pahasta, samaten liika kosteus tai kuivuus. Tarkkailemme huoneiden lämpötilaa ja kosteutta. Kierrekaihtimilla säätelemme valoisuutta.

Museokäynti alkaa kassalta, jonka luona Tuomarinkylän museossa tapaa usein museoemäntä Eva Kärjen.

Pehmeä huisku ja puuvillakäsineet ovat käytössä, kun museoemäntä Asta Nieminen pyyhkii pölyjä Tuomarinkylän museon juhlapöydän hienoista laseista.

Peitämme liinoilla arvokkaimmat ja arimmat esineet, kun museo on pitempään suljettuna.

Tuomarinkylän museon näyttelyä elävöittää suuri määrä viherkasveja, joita museoemännät vaalivat pieteetillä. Kukkien kastelu museo-oloissa vaatii paljon huolellisuutta, koska vesiroiskeet ja lika vahingoittavat kasvien lähellä olevia museoesineitä.

Viihtyisä työpaikka

Eva Kärki ja Asta Nieminen viihtyvät mainiosti peltöjen keskellä kohoavassa kartanossaan, joka tuntuu kuin palaselta maaseutua moottoriteiden kohinasta ja lentokoneiden jylystä huolimatta.

- Tuomarinkylän museo on mukava työpaikka. Museokävijät ovat yleensä iloisella tuulella tänne tullessaan. Vetonaulamme, Lastenmuseon ansiosta meillä käy paljon perheitä viikonloppuisin. Kartano sijaitsee yhdellä Helsingin parhaista virkistysalueista keskellä vanhaa kulttuurimaisemaa. Vantaanjoki virtaa leppoisasti tuossa lähellä. Talvisin hiihdetään ja kesällä pyöräillään. Sunnuntaisin on tallilla talutusratsastusta lapsille ja uusittu ravintola aivan vieressä tarjoaa herkkujaan. Toukokuussa kukkivat tuomet ja syreenit, ja kartanon puiston ruohomatto on sinisenään idänsinililjoja.

Harminaiheita saa hetken kysellä. Tovin mietittyään Tuomarinkylän hyvätuuliset museoemännät keksivät yhden parannusta kaipaavan asian.

- Toivoisimme, että museokävijät ymmärtäisivät, ettei näyttelyesineisiin tosiaankaan saa koskea. Muovinen vauvan leukalappu syöttötuolissa on museoesine iästään ja materiaalistaan huolimatta. Olisi tärkeää, että museokävijät vielä vuonna 2099 voisivat ihastella sitä.

Tuomarinkylän museot ovat auki ke–su klo 11–17. Kartanolle on 300 metrin kävelymatka bussin 64 päätepysäkiltä.

Helsingin historia kiehtoo

Matti Nelimarkka on 14-vuotias helsinkiläinen koululainen, joka on innostunut kotikaupunkinsa menneisyydestä. Kaupunginmuseokin on hänelle jo hyvin tuttu.

Matti kertoo kiinnostuneensa Helsingin historiasta ja kaupunginmuseosta aluksi taiteilijäitinsä työn kautta. Annantalon taidekeskus, Kallion ilmaisutaitolukio ja Helsingin kaupunginmuseo ovat vuodesta 1993 tuottaneet yhteistyössä joka kevät koululaisille historiallisia kaupunkikierroksia. Kierroksilla kerrotut tarinat on koottu vihkoiksi, jotka Katarina Nelimarkka on kuvittanut.

- Kerran pääsin kierroksille mukaan, ja eräänlainen hyttynen puri minua.

Innostusta kotikaupungin menneisyyteen lisäsi Matin koulu, Helsingin II normaalikoulu, joka tarjosi oppilailleen vapaaehtoisen Helsingin historian kurssin vuonna 2000. Sen jälkeen Matti on lukeut ahkerasti lisää – Helsingin vanhoista kortteista kertovan Puhvelista Punatulkkuun -teoksenkin jo kahteen kertaan.

Matti on myös osallistunut kaupunginmuseon järjestämille lasten kesäkursseille

nuoriakin

jo useasti. Viime kesänä pidetyllä, Helsingin eläinhistoriaan liittyvällä kurssilla Matti oli jo apuohjaajana ja taitaa olla tulossa mukaan myös ensi vuoden kurssille, jolla kaupungin eläinmaailman vaiheita tutkitaan lisää ja valmistellaan Lastenmuseon tulevaa näyttelyä.

Historian tutkistelu ei kuitenkaan ole Matin ainoa harrastus, vaan hän on myös aktiivinen vapaapalokuntalainen.

- Vapaapalokunnassa tehdään lähes samoja asioita kuin oikeassa palokunnassa, toimiihan se reservinä pelastuslaitokselle. Nuorisosaostossa harjoittelemme kansalais- ja palomiestaitoja kuten ensiavun antamista, alkusammuttamista ja letkujen pakkaamista.

Helsingin vuosirenkaat nuorin silmin

Helsingin historiassa Mattia kiinnostavat erityisesti kaupungin perustamisvaiheet 1550-luvulla ja pääkaupungiksi korottaminen 1812. Häneen on tehnyt vaikutuksen se, että kaupunki on palanut viisi kertaa ja aina rakennettu uudelleen. Yllätyksiäkin Helsingin historia on hänelle tarjonnut: nykyajan näkökulmasta tuntuu erikoiselta, että ensimmäiset asukkaat piti pakottaa muuttamaan tänne.

Kaupungin historiaan tutustuminen on avannut Matille uudenlaisen näköalan tuttuihin katumaisemiin. Vaikkapa Esplanadilla kävellessä hän näkee nykyään pelkkien nimettömien rakennusten ja liikenteen vilinän sijaan paljon erilaisia yksityiskohtia, jotka herättävät kysymyksiä ja houkuttelevat tutkimaan.

Sinä aikana, jonka Matti muistaa, kaupunkikuva ei ole kovin paljon ehtinyt muuttua. Historian harrastajana hän on kuitenkin tullut tietoisemmaksi aiemmista muutoksista.

- Olen seurannut Hesarin sarjaa "Kadonneet korttelit" ja harmittelen usein, miten paljon kaunista arkkitehtuuria on hävitetty. Lisäksi seuraan nyt makkarahan hävittämistä Makkaratalosta.

Matti iloitsee kuitenkin siitä, että esimerkiksi hänen omassa pihapiirissään tehdään jatkuvasti korjaustöitä. Lähitulevaisuudessa Helsingin laajeneminen ja muutokset koskettavat häntäkin, kun hänen koulunsa muuttaa Viikkiin upouuteen rakennukseen.

Museot tuttuja

Matti on ahkerana poikana käynyt kaikissa kaupunginmuseon näyttelypisteissä. Hän onkin oikea henkilö vertailemaan ja arvioimaan niitä. Etenkin Sofiankadun päärakennuksen suuret yleisnäyttelyt tuntuvat häntä miellyttävän.

- Aika-näyttely oli hyvä, mutta kyllä Horisontissa Helsinki -näyttelykin näyttää hyvältä.

Myös kuvauspaikaksi valittu, Linnanmäen kupeessa sijaitseva Työväenasuntomuseo viehättää häntä.

- Se kertoo oikein hyvin työväen asumisesta ja se on erittäin selvä näyttelynä. Lisäksi huoneet ovat kauniita.

Usein valitellaan, ettei museoilla ole paljonkaan mielenkiintoista tarjottavaa Matin ikäisille nuorille. Matin mielestä museoon tulolle ei ole ikäraja. Kaupunginmuseon kesäkurssit sopivat hieman nuoremmille, mutta teini-ikäisille etenkin museon näyttelyt ja julkaisut tarjoavat tukea koulutyössä. Matilla riittäisi vielä intoa osallistua vaikkapa omalle ikäluokalle tarkoitettulle kesäkurssille.

Tottuneena museokävijänä ja uutterana Sofia-lehden lukijana Matille on muodostunut selvä käsitys museossa tehtävän työn paljoudesta ja monipuolisuudesta.

- Te tutkitte, kaivatte, teette näyttelyitä, kirjoitatte kirjoja, valokuvaatte, opetatte lapsia...

Kysyttäessä, haluaisiko hän itsekkin joskus työskennellä museossa, hän virnistää salaperäisesti ja myhäilee.

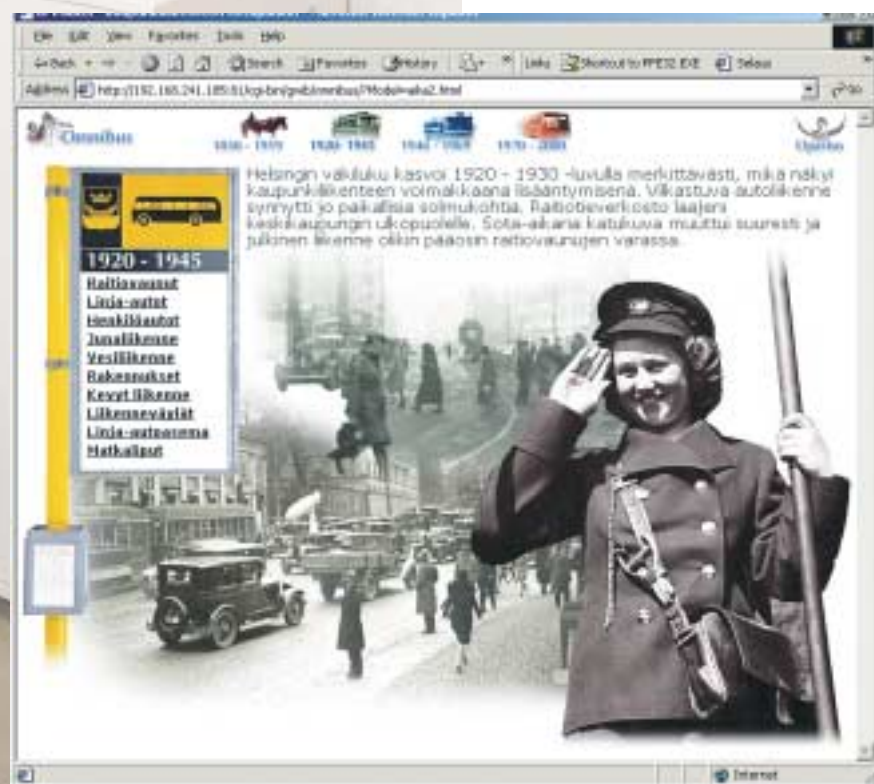
- Mahdollisesti...

Vai tuleekohan hänestä sittenkin palomies?

Matti Nelimarkka
Työväenasuntomuseon
1910-luvun alun
hellahuoneen ovella.

Omnibus-tietopankkiin voi syventyä keskellä Raitioliikennemuseon näyttelyä. Suuren seinä-näytön avulla voi isompiakin joukko nauttia tietopankin kuvista.

Teksti: Martti Korhonen, tutkija
Kuva: Helsingin kaupunginmuseo/Erkki Salmela

Omnibussilla kaupungissa

Helsingin kaupunginmuseon joukkoliikennettä esittelevä näyttely Raitioliikennemuseossa on uudistunut. Uutuutena on esillä digitaalinen kuvatietopankki Omnibus, jonka avulla voi tutustua museon tallentamiin liikenneaiheisiin valokuviin ja esineisiin eri aikakausilta.

Tietopankin suunnittelun lähtökohtana on ollut Helsingin kaupungin liikennelaitoksen museokokoelman siirtyminen kaupunginmuseon haltuun vuonna 1993. Kokoelman sisältämä runsas kuva- ja esine-materiaali yhdistyneenä kaupunginmuseon omaan liikenneaiheiseen aineistoon antaa kattavan kuvan kaupungin joukkoliikenteen kehityksestä 1800-luvun lopulta aina tähän päivään asti. Esillä on niin kuvia ensimmäisistä hevosraitiovaunuista 1890-luvulta, linja-autoliikenteen alkuvaiheista 1920-luvulta, sotavuosien liikenteen poikkeusjärjestelyistä kuin yksityisautoilun vastustamisesta 1970-luvulla.

Tietopankissa oleva materiaali on jaettu aikakauden ja teeman mukaisiin osioihin. Ajallisesti esillä on aineistoa 1850-luvulta alkaen. Teemat vaihtelevat hevosajoneuvoista vesiliikenteeseen, liikenneväylistä huoltamoihin. Linja-autoasema keskeisenä liikennepaikkana on saanut oman osionsa, matkaliput samoin. Pyrkimyksenä on ollut esitellä kaupunkiliikenteen eri ilmenemismuotojen laaja kirjo ja monimuotoisuus.

Joukkoliikenteen osuus esilläolevasta aineistosta on huomattava. Raitiovaunu- ja

bussiliikenteestä kertovien valokuvien ohella voi tutustua myös eri aikoina varikoilla tehtyyn ”näkymättömään” ylläpitotyöhön tai vaikkapa raitiotieverkon rakentamisen alkuvaiheisiin. Kuvat liikennesuuhkassa Itä-väylällä seisovista linja-autoista puhuvat omaa kieltään kasvavan kaupungin liikennetarpeista. Naisen aseman muuttuminen käy ilmi toimenkuvan laajentumisesta rahastajista sodanajan tilapäiskuljettajiksi. Pysyvästi naiset vakiinnuttivat paikkansa kuljettajina vasta 1960-luvulla.

Matkalippu muistoihin

Matkalippu voi olla aikansa kuvastin monessakin merkityksessä. Tietopankissa on valikoima matkalippuja varhaisimmista hevosraitiovaunulipuista metrolippuihin. Sähköraitioliikenteen alkuaikoina raitiotiekartta painettiin lipun kääntöpuolelle ja raitiotieverkon laajentumista voi seurata eri vuosien matkalipuista. Mainonta ulottui 1920-luvulla matkalippuihinkin; matkustajia varoitettiin muun muassa pula-ajasta ja kannustettiin säästäväisyyteen. Horoskooppi-merkki saattoi osoittaa matkalipun käyttökuukauden, kuten 1940-luvun kuu-

kausilipuista voi nähdä. Tämän päivän matkalipuissa koristeellisuus ja värikkyyks on saanut väistyä selkeyden ja käytännöllisyyden tieltä.

Omnibus-tietopankin kautta on mahdollista lähestyä monesta näkökulmasta kaupunkiliikennettä ilmiönä. Voi seurata liikennevälineiden teknistä kehitystä tai kokonaan uusien liikennemuotojen syntymistä. Joukkoliikenteen järjestäminen eri aikoina kuvastaa laajenevan kaupungin muuttuvia tarpeita. Yksittäiselle ihmiselle kuva raitiovaunusta tai vaikkapa linja-autoasemasta voi herättää tunteita ja muistoja. Tietopankin kuvamateriaali muodostaa eri teemojen puitteissa vaihtelevan otoksen ihmisistä, esineistä, hetkistä liikenteessä, otoksen, joka on avoin tulkinnoille ja näkökulmille. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden tutustua kaupunginmuseossa tehtävän kokoelmien tallennustyön tuloksiin.

Omnibus-tietopankkiin voi tutustua Raitioliikennemuseossa, Töölönkatu 51 A, museon aukioloaikoina ke-su klo 11-17.

Raitioliikennemuseo uudistunut

Vain raitiovaunut ovat ennallaan Helsingin vanhimmassa raitiovaunuhallissa sijaitsevassa museossa. Uudistuessaan lämpimänkeltaisen ilmeen saanut näyttely tarjoaa entistä monipuolisempaa tietoa kaupunkiliikenteen kehityksestä Helsingissä ja yltäkyläisesti vanhoja valokuvia. Uutuuksia ovat myös liikennetietopankki ja lasten toimintahuone.

Kirja Villingin historiasta

Kaupunginmuseo julkaisee keväällä suomeksi ja ruotsiksi kirjan luonnonkauniista Villingin saaresta, joka on 1800-luvun alusta lähtien houkutellut kesää viettäviä helsinkiläisiä. Saareen perustettiin 1910-luvulla huvilayhdyskunta, jonka vaiheista, rakennuksista, asukkaista ja kesäisestä elämänmenosta teos kertoo villinkiläisten muistojen pohjalta. Kuvan alukset kuljettivat kesänviettäjiä 1920-luvulla Pohjoisrannasta Itä-Helsingin saaristoon.

Museonystävien ohjelmaa

Helsingin kaupunginmuseon ystävät vierailevat kevätkaudella Nordean pankkimuseossa ja taidekokoelmassa sekä kuvassa näkyvässä Ebeneser-säätiön Lastentarhamuseossa, joka on äskettäin uudistettu yhteistyössä Helsingin kaupunginmuseon kanssa. Keväällä tehdään kartanoretki Viroon.

Museonystävien jäseneksi voi liittyä kaupunginmuseon kotisivujen Palvelut-sivun kautta tai noutamalla liittymislomakkeen jostakin kaupunginmuseon näyttelypisteestä.

Romppuretki Itämeren alueen historiaan

Helsingin, Pietarin, Tukholman ja Tallinnan kaupunginmuseoiden monivuotisen yhteistyön tuloksena syntynyt viisikielinen cd-rom Erik Sederholmin (1679–1751) elämästä vie nuoren ja vanhemman tietokoneenkäyttäjän keskelle Itämeren rannikoiden myrskyisää historiaa ja arkielämää. Romppua myydään Museokaupassa.

Muotia Moskovasta
Sederholmin talossa esitellään maaliskuusta alkaen muotia Moskovan historian museon kokoelmista.

Sofian päivä 15.5.

Toukokuussa vietetään jälleen perinteistä Sofian päivän katujuhlaa Katumuseossa, joka palkittiin viime vuonna erityismaininnalla Vuoden eurooppalainen museo -kilpailussa.

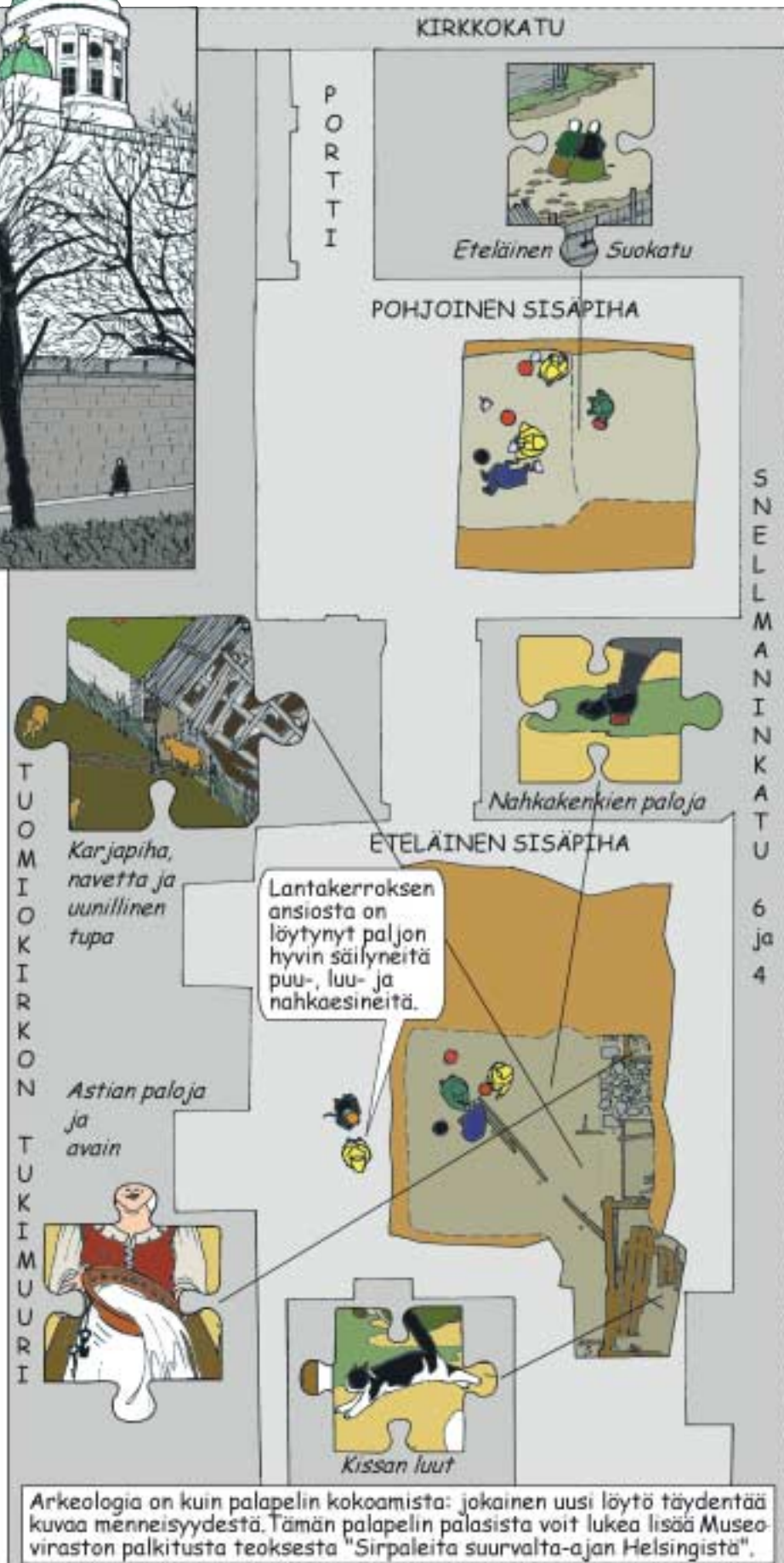
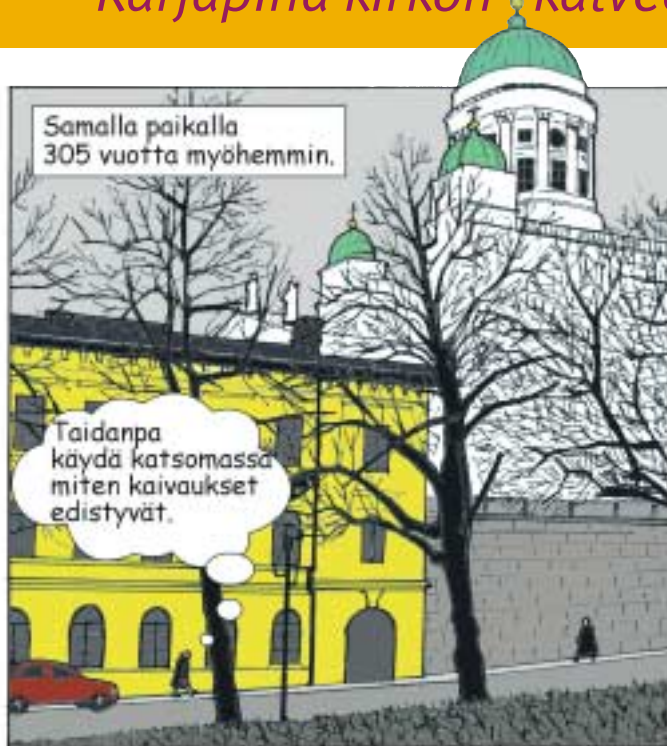
Tunne päättyy

Hakasalmen huvilan Tunne-näyttely, jossa Helsingin historia, kaupunkilaisten tunteet ja nykytaide kohtaavat, päättyy Helsinki-päivänä 12.6. Syksyllä huvilassa vierailee John Nurmisen säätiön meritaidenäyttely.

Karjapiha kirkon + katveessa

In her leading article, museum director Leena Arkio-Laine describes the measures that the City Museum has taken in order to adapt to the economic situation of the City of Helsinki, which has recently become very difficult. Although the activities and services of the Museum have to be cut, she reminds the readers of the lasting value of the collections and knowledge preserved in the Museum as well as the many services that the Museum still can provide its visitors and clients.

An enigmatic historical monument in an eastern suburb of Helsinki, a hilltop fortified with stone walls, has thrilled many generations of historians and archaeologists. Its age and purpose have remained unclear until last summer when the City Museum organised an excavation on the hill. The finds proved that the small and short-lived hillfort was probably constructed by Swedish settlers in the mid-13th century or even more probably in the late 14th century as a part of the social and political struggles of the period.

The large art collection of the City Museum is presented in the following article. The 5 000 paintings, prints and drawings in the collection have a great value both as works of art and as historical documents. Many well-known artists are represented as well as numerous unknown or even dilettante artists, whose works are often historically interesting. Most of the earliest known vistas of Helsinki are included in the collection, allowing us a unique view to that little town that has vanished long time ago. Also the newer works often reveal the constant changes in the townscape.

There is a cinema in the main building of the Museum. Videos about the past of Helsinki are presented there daily. The Museum has collected 90 films covering a wide range of themes, and it has also actively produced numerous videos in order to increase the information value of its collections and exhibitions.

Friendly service and neatness are an important part of an enjoyable museum visit. In the City Museum, museum hosts and hostesses are those who work closest to the visitors. The energetic hostesses of the Tuomarikylä Museum tell about their work. Giving the best possible service to the audience is a daily challenge. Behind the scene, cleaning is the most demanding task – handling old rarities requires special skills and knowledge.

In an interview, one of the youngest fans of the City Museum, a 14-year-old boy, tells about his keen interest in the history of Helsinki. He has been an eager participant of the Museum's summer courses and he has also visited all the numerous filial museums of the City Museum. Perhaps he will work in a museum in the future...

The City Museum has been developing multimedia exhibition techniques since the 1980s. The newest achievement is a computerised data bank now open to the public in the Tram Museum, which has been thoroughly modernised. The new data bank contains a rich collection of information, pictures and objects related to the development of all kinds of traffic in Helsinki.

Our comic strip archaeologist visits this time her brave colleagues revealing the remains of a 17th century cowshed in the heart of the City. The thick layers of manure have preserved some quite unique and remarkable finds, bits of an archaeological puzzle.

Helsinki City Museum
Sofiankatu 4, tel. 169 3933
Open Mon–Fri 9am–5pm, Sat–Sun 11am–5pm
Helsinki Horizons
At Kino Engel 2 video films about Helsinki.
Museum Shop.

Street Museum
Sofiankatu, open 24h, free admission
15 May *Sofia's Day*
Historical street party noon–4pm,
free admission.

Hakasalmi Villa
Karamzininkatu 2, tel. 169 3444
Open Wed–Sun 11am–5pm
Closed 13 June–10 September
Emotion until 12 June

Sederholm House
Aleksanterinkatu 16–18, tel. 169 3625
Open Wed–Sun 11am–5pm during exhibitions
In March *fashion from the Moscow History Museum*

Burgher's House
Kristianinkatu 12, tel. 135 1065
Open Wed–Sun 11am–5pm
Closed 18 April–7 October

Tram Museum
Töölönkatu 51 A, tel. 169 3576
Open Wed–Sun 11am–5pm
Closed 4 August–16 September

School Museum
Kalevankatu 39–43, tel. 3108 7066
Open Sun–Thu 11am–5pm
Closed 26 May–3 September

Power Station Museum
Hämeentie 163, tel. 3108 7064
Open 4 June–31 August Wed–Sun 11am–5pm

Tuomarikylä Museum & Children's Museum
Tuomarikylän kartano, tel. 728 7458
Open Wed–Sun 11am–5pm
Closed 30 June–5 August

Worker Housing Museum
Kirstinkuja 4, tel. 146 1039
Open 2 May–28 September Wed–Sun 11am–5 pm

**Virtual Museum & homepages
of the City Museum**
www.hel.fi/kaumuseo

Entrance fee
3/1,50 €, children under 18 free.
On every thursday as well as on the International
Museum Day May 18th and Helsinki Day June
12th the admittance is free for everyone.

Please note!
The museums and Museum Shop are closed on
Easter 18–21 April, 1st May and Midsummer
20–22 June.

Helsingfors stadsmuseum våren och sommaren 2003

Museum	Utställning
Helsingfors stadsmuseum Sofiegatan 4, tel. 169 3933 Öppet må-fre kl. 9–17, lö-sö 11–17	Helsingfors vid horisonten Kino Engel 2: videofilmer med Helsingforsmotiv. Museibutik. 15.5. Sofiedagen. Fritt inträde.
Gatumuseet Sofiegatan, öppet dygnet runt.	15.5. Sofiedagens gatuevenemang kl. 12–16. Fritt inträde.
Villa Hagasund Karamzinsgatan 2, tel. 169 3444 Öppet ons-sö kl. 11–17 Stängt 13.6.–10.9.	Känslan – stadens emotionella dimension t.o.m. 12.6.
Sederholmska huset Alexandersgatan 16–18, tel. 169 3625 Öppet ons-sö kl. 11–17 under pågående utställningar	I mars modedräkter från Moskvas historiska museum.
Sprutmästarens gård Kristiansgatan 12, tel. 135 1065 Öppet t.o.m. 17.4. ons-sö kl. 11–17	
Spårvägmuseet Tölögatan 51 A, tel. 169 3576 Öppet ons-sö kl. 11–17 Stängt 4.8.–16.9.	9.3. Helsingfors konservatoriums elevkonsert, tidig musik kl. 15. 23.3. och 13.4. Sibelius-Akademins elevkonsert kl. 15.
Skolmuseet Kalevagatan 39–43, tel. 3108 7066 Öppet t.o.m. 25.5. sö-to kl. 11–17	10.4. Skolsånger om våren och sommaren. Allsång på finska kl. 18–20. Fritt inträde.
Kraftverksmuseet Tavastvägen 163, tel. 3108 7064 Öppet 4.6.–31.8. ons-sö kl. 11–17	
Domarby museum Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet ons-sö kl. 11–17 Stängt 30.6.–5.8.	Ett hem
Barnmuseet Domarby gård, tel. 728 7458 Öppet ons-sö kl. 11–17 Stängt 30.6.–5.8.	Barnens stad 6.4. Påskpyssel för hela familjen kl. 12–15. 22.5. Vårlekar kl. 10–13.
Arbertarbostadsmuseet Kristinegränden 4, tel. 146 1039 Öppet 2.5.–28.9. ons-sö kl. 11–17	
Inträdesavgifter 3/1,50 €, fritt inträde för alla under 18 år. Varje torsdag fritt inträde. Tillträde till evenemangen med museets inträdesbiljett, ifall ej annat anges.	
Observera! Museerna och Museibutiken håller stängt på påsken 18.–21.4., valborg 1.5. och midsommaren 20.–22.6.	

Helsingin kaupunginmuseon kevät ja kesä 2003

Museo

Näyttely

Helsingin kaupunginmuseo
Sofiankatu 4, puh. 169 3933
Auki ma-pe klo 9-17, la-su 11-17

Horisontissa Helsinki
Kino Engel 2: Helsinki-aiheisia videoita. Museokauppa.
15.5. Sofian päivä. Vapaa pääsy.

Katumuseo
Sofiankatu, auki läpi vuorokauden.

15.5. Sofian päivän katutapahtuma klo 12-16. Vapaa pääsy.

Hakasalmen huvila
Karamzininkatu 2, puh. 169 3444
Auki ke-su klo 11-17
Kiinni 13.6.-10.9.

Tunne – kaupunki tunteiden näyttämönä 12.6. asti

Sederholmin talo
Aleksanterinkatu 16-18, puh. 169 3625
Auki ke-su klo 11-17
näyttelyiden aikana

Maaliskuussa muotia Moskovan historian museosta

Ruiskumestarin talo
Kristianinkatu 12, puh. 135 1065
Auki 17.4. asti ke-su klo 11-17

Raitioliikennemuseo
Töölönkatu 51 A, puh. 169 3576
Auki ke-su klo 11-17
Kiinni 4.8.-16.9.

9.3. Helsingin konservatorion oppilaskonsertti, vanhaa musiikkia klo 15.
23.3. ja 13.4. Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti klo 15.

Koulumuseo
Kalevankatu 39-43, puh. 3108 7066
Auki 25.5. asti su-to klo 11-17

10.4. Kevään ja kesän koululauluja. Yhteislaulutilaisuus klo 18-20. Vapaa pääsy.

Voimalamuseo
Hämeentie 163, puh. 3108 7064
Auki 4.6.-31.8. ke-su klo 11-17

Tuomarinkylän museo
Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458
Auki ke-su klo 11-17
Kiinni 30.6.-5.8.

Koti

Lastenmuseo
Tuomarinkylän kartano, puh. 728 7458
Auki ke-su klo 11-17
Kiinni 30.6.-5.8.

Skidit tsiigaa stadii – Lasten kaupunki
6.4. Pääsiäisaskartelua koko perheelle klo 12-15.
22.5. Keväinen leikkipäivä klo 10-13.

Työväenasuntomuseo
Kirstinkuja 4, puh. 146 1039
Auki 2.5.-28.9. ke-su klo 11-17

Pääsymaksut 3/1,50 €, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Torstaisin vapaa pääsy.
Tapahtumiin pääsee museon pääsymaksun hinnalla, ellei toisin mainita.

Huomio! Museot ja Museokauppa ovat kiinni pääsiäisenä 18.-21.4., vappuna 1.5. ja juhannuksena 20.-22.6.

Helsingin kaupunginmuseo

PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Puh. (09) 169 3933, fax (09) 667 665

Helsingfors stadsmuseum

PB 4300
00099 HELSINGFORS STAD
Tel. (09) 169 3933, fax (09) 667 665

Helsinki City Museum

P.O. Box 4300
FIN-00099 THE CITY OF HELSINKI
Tel. +358 9 169 3933, fax +358 9 667 665

www.hel.fi/kaumuseo